

Naturhistorisk Forening for Fyn i 25 Aar.

Af Niels Foged.

Naturhistorisk Forening for Fyn har til Formaal — ifølge Lovenes § 1 — 1. at uddybe og udbrede Kendskabet til Fyns Naturhistorie og 2. orientere Medlemmerne med Hensyn til nyere almene naturhistoriske Fremskridt og Iagttagelser. I de 25 Aar, Foreningen nu har virket, er dette søgt naaet fortrinsvis ved Afholdelse af Ekskursioner, der kun i et enkelt Tilfælde (V9 35) har gaaet til Egne udenfor den fynske Øgruppe. Der er desuden — isser i de senere Aar — afholdt Foredragsmøder. Medens Ekskursionerne altid har været særdeles godt besøgt, har Besøget til Foredragene i nogen Grad svigtet. Dette sidste maa formodentlig i særlig Grad skyldes, at Foreningens Medlemmer bor spredt over hele Fyn, medens Møderne altid har været afholdt i Odense. Ekskursionerne har derimod — som Kortene viser — været lagt saaledes, at saavidt muligt alle Egne af Fyn er blevet besøgt og alsidigt behandlet. Det har dog ikke kunnet undgaas, at særlig let tilgængelige eller rige Lokaliteter er besøgt oftere end andre. Hyppigst besøgt er Langesøegnen med i alt 13 Ekskursioner.

Bestyrelsen har altid bestræbt sig for at gøre Foreningens Program saa alsidigt som muligt. Det kan være en Svaghed, da det herved kan gaa ud over Dybden og Kontinuiteten i Arbejdet, men vi har holdt det for et vigtigere Formaal saa alsidigt som muligt at orientere Medlemmerne i vor

Øgruppens rige og afvekslende Natur. Den gennemgaaende stigende Tilslutning til Foreningen fra alle Kredse i Samfundet synes at give os Ret i vor Betragtning. Friskolelærer Martin P. Rudum skrev i sin Beretning om Foreningens første Ekskursion i Flora og Fauna (1919, S. 83): at der deltog »folk af forskellige livsstillinger: husmænd og haandværkere, læger, lærere og adjunkter, men med et fælles maal: at lære naturen og naturlivet bedre at kende.« Linjen heri er søgt holdt gennem de 25 Aar. Foreningens Medlemmer kan stadig findes i alle Livsstillinger og Aldre (fra 16 Aar og opefter), og Maalet er nu som dengang

En Gennemgang af Ekskursionerne viser, at Flertallet (56 af 100) har været med botaniske Emner. Her har Svampene naturligt indtaget en Særstilling, da Forstander Jakob E. Lange, der med megen Interesse har deltaget i Foreningens Liv ligefra Starten i 1918 til sin Død i 1941, som Regel har ledet den aarlige Svampeekskursion og undertiden ogsaa andre botaniske Ekskursioner. Han har ialt ledet 19 Ekskursioner for Foreningen, der takkede ham herfor og for hans Arbejde iøvrigt for Foreningen ved at udnævne ham til Foreningens første Æresmedlem. Hertil føjedes senere Titlen og Æreshvervet: Æresekspunktionsleder! Lange er vistnok til Dato den eneste, hvem denne Titel er tildelt. Zoologien har været repræsenteret med 31 Ekskursioner, Geologien ved 14. Desuden er der afholdt 16 Foredragsmøder. Foreningen er den store Stab af Ekskursionsledere og Foredragsholdere taknemlig for det dygtige Arbejde, de har udført — ofte gratis og ellers altid for meget beskedent Honorar.

En Betragtning af Listen over Bestyrelsесmedlemmer viser, at Arbejdet i Bestyrelsen som Regel maa have været præget af Harmoni og godt Samarbejde, da de 12, der har sidset eller endnu sidder heri ialt repræsenterer 123 »Bestyrelsесaar« eller gennemsnitlig ca. 10 Aar pr. Medlem. Hertil er ydermere at bemærke, at Friskolelærerne A. Madsen og M. Rudum udgik af Bestyrelsen ved deres Død.

Ved et Tilbageblik vil der være en særlig Grund til at nævne Foreningens første Formand og egentlige Stifter Lærer P. J. Pedersen (Rørth), Bogense, der i 16 Aar har været Foreningen en god og dygtig Leder. Det er ham, der støt og sikkert har ført Foreningen gennem de første vanskelige Aar. Medlemmerne takkede ham herfor ved i 1938 at udnævne ham til Foreningens Æresmedlem. Lærerinde Fru Gerda Andersen, Nyborg, der ligeledes har deltaget fra Foreningens Start, har i 23 Aar været et virksomt og interesseret Medlem af Bestyrelsen. Da Fru Andersen paa Grund af svigtende Helbred ønskede at nedlægge sit Bestyrelsesmandat i 1941, takkede Medlemmerne for godt Arbejde ved at udnævne hende til Æresmedlem. Foreningen skylder desuden Friskolelærer Anton Mikkelsen, Søllinge, megen Tak, fordi han i 1925 overtog Bestyrelsens mest utaknemlige Post: Kassererhvervet, som han siden har varetaget med stor Samvittighedsfuldhed.

Æresmedlemmer, Bestyrelse og Medlemsantal 1918—42.

Æresmedlemmer:

Forstander Jakob E. Lange. 1924.
 Lærer P. J. Pedersen (Rørth). 1938.
 Lærerinde Fru Gerda Andersen. 1941.

Formænd:

Lærer P. J. Pedersen (Rørth), Bogense. 1918—34.
 Lærer G. Balsløv, Odense. 1935—37.
 Adjunkt Niels Foged, Odense. 1937—.

Kasserere.

Adjunkt Brusendorff, Odense. 1918—25.
 Friskolelærer Anton Mikkelsen, Søllinge, Pederstrup St.
 1925—.

Bestyrelsesmedlemmer:

Lærer P. J. Pedersen (Rørth), Bogense. Formand 1918—34.
 Friskolelærer Andreas Madsen, Elholm, Beldringe.
 1918—21.
 Friskolelærer Martin Rudum, Sødinge. 1918—25.
 Lærerinde Fru Gerda Andersen, Nyborg. 1918—41.
 Adjunkt Brusendorff. Kasserer 1918—25.
 Lærer Fr. Ilving, Odense. 1922—26.
 Friskolelærer Anton Mikkelsen, Søllinge, Pederstrup St.
 Kasserer 1925—.
 Seminarieforstander Alfred Hansen, Odense. 1926—.
 Lærer G. Balsløv, Odense. 1926—37. Formand 1935—37.
 Adjunkt Niels Foged, Odense. 1934—. Formand 1937—.
 Lærer Chr. Pedersen, Odense. 1937—.
 Cand. pharm. Max Møller. 1941—.

Revisorer.

Kaptajn Th. Lassen. 1920—24.
 Adjunkt Kathrine Lohse. 1920—33.
 Bogbinder L. P. Fuglsang. 1924—38.
 Adjunkt Martha Christensen. 1933—36.
 Sagfører Boe Hansen, Nyborg. 1936—.
 Købmand Christiansen. 1938—.

Medlemstal:

1919: 88; 1920: 92; 1921: 91; 1922: 98; 1923: 67; 1924: 58;
 1925: 60; 1926: 83; 1927: 87; 1928: 88; 1929: 79; 1930: 102;
 1931: 119; 1932: 128; 1933: 139; 1934: 158; 1935: 172; 1936: 182;
 1937: 149; 1938: 210; 1939: 219; 1940: 201; 1941: 208; 1942: 198.

Oversigt over Ekskursioner og Foredrag 1918—42.

Udarbejdet efter Referater i »Flora og Fauna«, Forhandlingsprotokoller, Meddelelser til Medlemmerne o. s. v.
 For 1921 har det ikke været muligt at skaffe sikre Oplysninger.

1918.

¹⁵/_{12.} Stiftende Møde. Odense.

1919.

- ⁸/_{6.} Botanisk og biologisk Studieudflugt. Langesø.
- ¹³/_{7.} Botanik. Egeskov. (Rudme St.)
- ¹⁷/_{8.} Botanik. Lærer Jørgensen, Brenderup, og Læge Munck, Skovshøjrup. Brenderup Mose, Baaring Skov og Vig.
- ²¹/_{9.} Svampe. Forstander Jakob E. Lange. Aaløkkeskoven.

1920.

- ⁵/_{6.} Ornitologi. Overlæge O. Helms. Nakkebølle.
- ¹¹/_{7.} Botanik. Landbrugslærer Sloth. Brahetrolleborg.
- ¹²/_{9.} Svampe. Forstander Jakob E. Lange. Langesø.

1921.**1922.**

- ¹⁵/_{6.} Botanik. Friskolelærer A. Madsen, Elholm. Viemose ved Allesø.
- ⁹/_{7.} Botanik. Lærer Skovsted, Bred. Mølleknap (langs Brænde Aa).
- ²³/_{7.} Botanik. Hindsholm.
- ⁹/_{9.} Svampe. Forstander Jakob E. Lange. Rue Skov ved Langesø.

1923.

- ⁵/_{6.} Botanik. Enebærrodde.
- ⁸/_{7.} Botanik. Snarup.
- ²²/_{7.} Botanik. Kerte Bakker.
- /_{9.} Svampeudstilling. Forstander Jacob E. Lange.

1924.

- ¹⁵/_{6.} Botanik. Seminarielærer C. C. Krogsgaard, Skaarup. Vejstrup Aa.
- ²⁹/_{6.} Baron H. Schilder Holsten. Langesø.

- ¹³/_{7.} Botanik. Fænø.
¹/_{9.} Svampeudstilling. Forstander Jakob E. Lange.

1925.

- ¹⁴/_{6.}-¹⁵/_{6.} Geologi. Direktør, Dr. phil. V. Madsen, l. Bogense og Omegn. 2. Røgle Klint.
⁵/_{7.} Botanik. Lærer C. A. Rasmussen og Skovrider Nielsen. Holstenshus Skov.
⁶/_{9.} Svampe. Forstander Jakob E. Lange. Einsidelsborg.

1926.

- ¹⁶/_{5.} Ornitologi. Lærer C. A. Rasmussen, Faaborg. Illum Ø.
²⁷/_{5.} Botanik. Konservator K. Wiinstedt. Sønderby Klint (S. f. Assens).
¹²/_{9.} Svampe. Forstander Jakob E. Lange. Ørbækklunde.

1927.

- ²²/_{5.} Ornitologi. Skovrider V. Holstein. Einsidelsborg.
¹⁹/_{6.} Botanik. Direktør Svend Andersen. Mademose ved Nyborg.
³/_{7.} Zoologi og Geologi. Cand. pharm. Schlesch og Dr. phil. H. Ødum. Kerteminde Klint.
¹¹/_{9.} Svampe. Lærer Skovsted, Bred. Vissenbjerg.

1928.

- ³/_{6.} Ornitologi. Overlæge O. Helms. Nakkebølle.
²⁶/_{6.} Botanik. Konservator K. Wiinstedt. Baaring og Vejlby Skov.
¹/_{7.} Entomologi. Lærer J. Kr. Findal, Aarhus. Brahetrolleborg.
²⁸/_{8.} Foredrag. (»Arbejdsprincipper i Naturhistorieundervisningen, bygget paa Elevernes Selvvirksomhed«.) Mag. scient. A. Ditlevsen. Sammen med D. L. F. 32. Kreds, Odense Lærerforening (32 C) og Odense Skolesamfund.

- ²⁹/_{8.} Biologi. Mag. scient. A. Ditlevsen. Langesø.
¹⁶/_{9.} Svampe. Lærer Skovsted. Søbysøgaard Skov og Fangel
 Plantage.

1929.

- ¹⁵/_{6.}-¹⁶/_{6.} 1. ¹⁵/_{6.} Botanik. Nord-Langeland.
 2. ¹⁵/_{6.} (Aften). Foredrag. Direktør, Dr. phil. V. Madsen.
 »Istiden i Danmark«.
 3. ¹⁶/_{6.} Geologi. Direktør, Dr. phil. V. Madsen. Ristinge.
³⁰/_{6.} Botanik. Friskolelærer Anton Mikkelsen. Stevningen
 ved Kværndrup.
²⁵/_{8.} Edderkopper. Kommunelærer E. Nielsen, København.
 Erholm.
 Forud for Ekskursionen Foredrag i Odense. »Edder-
 kopper«. Kommunelærer E. Nielsen, København.
¹⁵/_{9.} Svampe. Forstander Jakob E. Lange. Morud Skovene.

1930.

- ²⁹/_{5.} Ornitologi. Lærer C. A. Rasmussen, Faaborg. Faaborgs
 Omegn.
²⁹/_{6.} Botanik. Repræsentant H. Chr. Hansen, Odense. Hver-
 ringe og Fyns Hoved.
¹⁷/_{8.} Marin Biologi. lagttagelsestur med »Japetus Stenstrup«.
 Cand. mag. Aage Jensen, København. Store Bælt.
⁷/_{9.} Geologi. Statsgeolog V. Milthers. Højby Aas.
⁵/_{10.} Svampe. Forstander Jakob E. Lange. Ravnholts Skovene.

1931.

- ³¹/_{5.} Botanik. Konservator K. Wiinstedt. »Øen« og Kajbjerg
 Skov ved Nyborg.
¹³/_{5.}-¹⁴/_{5.} Ornitologi. Konservator Harry Madsen. Bogense—
 Æbelø.
²⁸/_{7.} Botanik-Geologi. Afdelingsgeolog, Dr. phil. Knud Jes-
 sen. Gammellung-Moserne og Teglværksgravene i Sten-
 strup.
/. Svampe. Lærer Skovsted. Skove og Plantager ved Nørre
 Søby og Fangel.

1932.

- ⁵/₆. Geologi-Botanik. Rejstrup Kalkbrud og Ullerslev Mose.
³/₇. Botanik. Sammen med Naturhistorisk Forening for Lol-
 land-Falster. Taasinge.
²/₁₀. Svampe. Adjunkt Poul Larsen, Kolding, og Forstander
 Jakob E. Lange. Langesø.

1933.

- ¹²/₃. Ornitologi. Overlæge O. Helms. Farvandet ud for Faa-
 borg.
²⁸/₅. Ferskvandsbiologi. Viceinspektør J. Kr. Findal, Aarhus.
 Slukefter.
²⁵/₆. Botanik. Sammen med Dansk Botanisk Forening.
 Wedelsborgegnen.
²⁷/₈. Geologi. Statsgeolog, Dr. phil. V. Nordmann. Røgle Klint
 Øxenrade Skov.
¹/₁₀. Svampe. Forstander Jakob E. Lange. Taagerodskovene.

1934.

- ¹⁶/₆. 1. Foredrag. Lærer C. A. Rasmussen, Faaborg: »De sorte
 Tejsters Ø«. Langesø Foredragssal.
 2. Ornitologisk Natekskursion. Cand. mag. F. Bolt Jør-
 gensen. Langesø Skove.
¹/₇. Botanik. Direktør Svend Andersen. Fogense Mose ved
 Bogense.
²/₉. Geologi. Statsgeolog V. Milthers. Vestfyn.
³⁰/₉. Svampe. Forstander Jakob E. Lange. Holstenshus Skove.

1935.

- ¹⁹/₁. Foredrag. (Lysbilleder.) Overlæge O. Helms, Nakke-
 bølle: Fugleagttagelser.
¹⁸/₄. Ornitologi. I Fællesskab med Dansk ornitologisk For-
 ening. Overlæge O. Helms, Nakkebølle. Farvandene om-
 kring Faaborg.
²/₆. Ornitologi. Konservator Harry Madsen. Knudshoved.

- ²³/_{6.} Botanik. (Moser.) Direktør Svend Andersen. Moserne ved Kirkeby St.
¹/_{9.} Geologi. Statsgeolog Dr. phil. V. Nordmann. Vejleegnen.
¹⁵/_{6.} Svanpe. Forstander Jakob E. Lange. Langesø.

1936.

- ⁷/_{6.} Ornitologi. Lærer P. J. Pedersen, Bogense, og Lærer S. B. Andersen, Aasum. Omegnen af Bogense.
²¹/_{6.} Botanik. Konservator K. Wiinstedt. Stevningen ved Glamsbjerg.
²³/_{8.} Marin Biologi. (Botanik.) Dr.phil. Boye Petersen. Bogense.
²⁰/_{9.} Svanpe. Forstander Jakob E. Lange. Skovene ved Kirkeby St.

1937.

- ¹³/_{6.} Botanik. Forstander Jakob E. Lange. Sydlige og midterste Hindsholm.
¹⁹/_{9.} Geologi. Statsgeolog V. Milthers. Midtfyn.
³/_{10.} Svanpe. Forstander Jakob E. Lange. Højsholt Skovene ved Tommerup.
²⁷/_{11.} Foredrag. (Lysbilleder.) Skoledirektør S. Franck, Frederiksberg: »Fra Grøftekant og Hegn«.

1938.

- ¹²/_{2.} Foredrag. (Lysbilleder.) Mag. scient. C. Luplau Janssen, København: »Stjernehobe og Taager«.
²⁹/_{5.} Ferskvandsbiologi. Dr. phil. Kaj Berg, Hillerød. Sluk efter.
¹²/_{6.} Ornitologi. Lærer S. B. Andersen, Aasum. Romsø.
²⁸/_{8.} Botanik. Professor, Dr. phil. Kai Gram. Gammelung og Ravnebjerg Skov ved Stenstrup.
²/_{10.} Svanpe. Amanuensis, Mag. scient. N. F. Buchwald. Hesbjerg Skovene.
⁵/_{11.} Foredrag. (Lysbilleder.) Lærer Leo Novrup, Vester Nebel: »Fugleiagttigelser«.
²⁵/_{11.} Foredrag. (Lysbilleder.) Forstander Fjord Jensen, Odense: »Kenia«.

1939.

- ²⁸/_{1.} Foredrag. (Lysbilleder.) Dr. phil. A. Vedel Tåning, Charlottenlund: »Resultater fra Havundersøgelser, særlig i det nordlige Atlanterhav«.
- ¹²/_{2.} Dyrst Overvintring i Stubbe og Stammer. Mag. scient. A. Ditlevsen. Langesø.
- ¹⁴/_{5.} Stenene ved Stranden. Dr. phil. Helge Gry. Kerteminde.
- ⁴/_{6.} Ornitologi. Natekskursion. Lærer S.B. Andersen, Aasum. Kohave Skov ved Aasum.
- ¹⁸/_{6.} Botanik. (Græsser.) Professor, Dr. phil. A. Mentz. Egnen omkring Erholm ved Aarup.
- ¹⁹/_{8.} Entomologi. (Iagttagelse af og Demonstration af Metoder til Indfangning af Storsommerfugle.) Lærerne S. Johs. Sørensen og H. A. Rasmussen, Odense. Egebjerggaard.
- ¹/_{10.} Svampe. Forstander Jakob E. Lange. Nørresø-Skovene ved Brahetrolleborg.
- ¹⁸/_{11.} Foredrag. (Lysbilleder.) Adjunkt Hans Hvass: »Oplevelser og Iagttagelser i zoologiske Haver«.
- ¹⁹/_{11.} Zoologisk Have, Odense. Adjunkt Hans Hvass. lagttagelsestur.
- ²/_{12.} 1. Foredrag. Forstander Jakob E. Lange: »Paa Svampejagt i U. S. A. 1939«.
2. Demonstration af nogle nye Films fra Statens Filmscentral.

1940.

- ³/_{3.} Biologi. (Spor). Cand. mag. Valentin Jensen. Langesø.
- ²⁶/_{5.} Ornitologi. Bibliotekar, cand. med. & mag. scient. B. Løppenthin. Dræby Fed.
- ¹⁶/_{6.} Botanik-Geologi. Afdelingsgeolog, Dr. phil. Johs. Iversen. Kajbjerg Skov og Noret ved Nyborg.
- ²²/_{9.} Entomologi. (Miner og Galler.) Lærer H. P. S. Sønderup, Maribo. Glamsbjerg.
- ⁶/_{10.} Svampe. Forstander Jakob E. Lange. Skovene ved Nørre-Søby.
- ²⁰/_{11.} Foredrag. (Lysbilleder.) Kommunelærer, cand. mag.

P. L. Jørgensen, København: »Hvad man ikke ser i Skoven«.

¹/₁₂. Zoologi. (Dyregnav og Dyrespor.) Kommunelærer, cand. mag. P. L. Jørgensen. Skovene ved Tommerup.

1941.

⁸/₂. Billeder fra dansk Natur. (Lysbilleder.) Lærerne Chr. Pedersen og A. Thierlein, Odense.

¹/₃. Foredrag. »En Sommerfuglesamling: Tilvejebringelse, Ordning, Betydning«. Demonstration af Sommerfuglesamling. Lærer S. Johs. Sørensen, Odense.

¹⁸/₅. Ornitologi. Natekursion. Konservator Harry Madsen. Hesbjerg Skovene.

²²/₆. Botanik. Professor, Dr. phil. A. Mentz. Hindsholm.

¹⁷/₈. Entomologi. Lærer N. Nielsen, Sandager. Sandager.

²⁴/₈. Forstbotanik. Arboretforstander, Dr. agro. Syrach Larsen, Hørsholm. Langesø.

²¹/₉. Svampe. Forstander Jakob E. Lange. Skovene ved Kirkeby St.

²⁶/₁₀. Mosser. Mag. scient. Mogens Køie. Skovene og Egnen ved Aarup.

1942.

²¹/₂. Foredrag. (Lysbilleder.) Museumsdirektør, Dr. phil. H. M. Thamdrup, Aarhus.

1. Havets Husholdning.

2. Aarhus zoologiske Museum og dets Virksomhed.

¹⁰/₅. Geologi, (pr. Cykle.) Adjunkt Niels Foged. Egnen SV. og V. for Odense.

³¹/₅. Ferskvandsbiologi. Konsulent, Mag. scient. E. W. Kaiser. Langesø.

¹⁴/₆. Ornitologi. Lærer S. B. Andersen, Aasum, og Lærer P. J. Rørth, Bogense. Egnen omkring Bogense.

³⁰/₈. Botanik. Professor, Dr. phil. Kai Gram. Gelsted. Foredrag: »Indikatorplanter«.

²⁰/₉. Svampe. Lærer Skovsted. Skovene ved Tommerup.

INDHOLD

Botanik.

1.	Jakob E. Lange: Jagtagelser fra Hatsvampe-floraens Omraade	7
2.	Sv. Andersen: Om Hedevegetationens Udbredelse paa Fyn	21
3.	Anton Mikkelsen: Karsporeplanternes Udbredelse paa Fyn	65
4.	Max Møller: Lundeborg Diatomejord-Leje	77

Zoologi.

1.	S. B. Andersen: Træk af Fuglelivet paa den fynske Øgruppe	8 9
2.	G. Balslev og S. Kjerulf Petersen: Oversigt over Landmolluskernes Udbredelse i Fyns Stift.....	100
3.	Niels Petersen og S. Johs. Sørensen: Indsamling af Sommerfugle paa Fyn	1 2 4

Forenningen .

1.	P. I. Rørth: Naturhistorisk Forening for Fyn 1918—1934	1 4 0
2.	Niels Foged: Naturhistorisk Forening for Fyn i 25 Aar	1 4 5

Ekskursion med »Japetus Stenstrup«. (17/s 1930.) Fra venstre Lærer I. P. Rørth, Lærer Skovsted og Lederen, cand. mag. Aage Jensen, med *Laminaria saccharina*.

Ornitologisk Ekskursion, Nyborg. (26/s 1935.)